

LEGE ARTIS

STUDENCKI KWARTALNIK MEDYCZNY

ŁUSZCZYCA

- WSTYDLIWY PROBLEM?

ZESPÓŁ

PANDAS

WADY POSTAWY

U DZIECI A ŚWIADOMOŚĆ RODZICÓW

TROMBOFILIE

W PORONIENIACH NAWYKOWYCH

NUMER 5

ISSN 2544-0934

BIBLIOGRAFIA

Łuszczyca - wstydlivy problem?

Wprowadzenie.....	3
Diagnostyka laboratoryjna łuszczycy.....	4
Leczenie farmakologiczne.....	5
Dieta w łuszczycy.....	6
Pacjent z łuszczycą u lekarza dentystry.....	7 - 8

Wiedza rodziców na temat profilaktyki wad postawy u dzieci w wieku szkolnym.....

9 - 10

Zespół PANDAS.....

11

Trombofilie w poronieniach nawykowych.....

12 - 13

Redakcja:

Aleksandra Janik
Justyna Kata-Bury
Aleksandra Nowicka

Redaktor naczelny:

Mateusz Stajner

Wydawca:

Mateusz Stajner

Kontakt z redakcją:

la.redakcja@gmail.com

Zdjęcia oraz grafiki wykorzystane za zgodą autorów.

ISSN 2544-0934

Wprowadzenie

1. Global report on psoriasis. World Health Organization 2016
2. Patient Information Leaflet, British Association of Dermatologists, 2005, updated 2009, 2012, 2015, review date 2018
3. Garg, Amit et al., Recognizing psoriatic arthritis in the dermatology clinic, Journal of the American Academy of Dermatology , Volume 63 , Issue 5 , 733 - 748
4. Griffiths CE, Barker JN, Pathogenesis and clinical features of psoriasis. Lancet. 2007, 21, 263-271
5. Reich K, The concept of psoriasis as a systemic inflammation: implications for disease management by, Journal of the European Academy of Dermatology and Venerology 2012, 26 (Suppl. 2), 3-11

Diagnostyka laboratoryjna łuszczycy

1. Wojciech Silny, Magdalena Czarnecka-Operacz, Wiesław Gliński, Zbigniew Samochocki, Dorota Jenerowicz. Atopowe zapalenie skóry - współczesne poglądy na patomechanizm oraz metody postępowania diagnostyczno-leczniczego. Stanowisko grupy specjalistów Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego. Post Dermatol Alergol 2010; 5: 365–383.
2. Rozpoznawanie łuszczycy i terapia w POZ – wywiad z dr hab. med. Anną Lis-Świętą <https://podyplomie.pl/medical-tribune/18262,roznawanie-luszczycy-i-terapia-w-poz>
3. Andrzej Kaszuba, Sebastian Uczniak, Aleksandra Kaszuba. Dermatologia Geriatryczna. Lublin : Wydawnictwo Czelej 2016.
4. Anna Bronikowska-Kolasa, Dorota Wojnowska, Adam Borzęcki, Leszek Wdowiak, Grażyna Chodorowska, Janusz Urban, Ewa Krochmalska. Łuszczycy błony śluzowej jamy ustnej i narządów płciowych. Nowa Medycyna 1/2006, s. 6-13.
5. Frank O. Nestle, MD, Daniel H. Kaplan, MD, PhD., Jonathan Barker, MD. Łuszczycy i schorzenia pokrewne. Dermatologia po dyplomie. Tom 1 nr1 2009.
6. Agnieszka Owczarczyk-Saczonek, Maria Welenc. Współistnienie łuszczycy z wypryskiem dłoni i stóp - problem diagnostyczny. Via Medica 2009.
7. Anna Neneman-Hirsch. Aspekty kliniczne i epidemiologiczne zaburzeń ogólnoustrojowych u chorych na łuszczycę. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu 2011.
8. Aneta Szczerkowska-Dobosz , Krzysztof Rębała . Genetyka łuszczycy - od badań serologicznych antygenów zgodności tkankowej do badań asocjacyjnych całego genomu. Przegł Dermatol 2011, 98, 377–383.
9. Stawczyk-Macieja M. Analiza współwystępowania wybranych genów podatności na łuszczycę z allelem HLA-Cw*06. Rozprawa doktorska. Gdańsk 2016
10. Magdalena Krajewska-Włodarczyk. Występowanie zespołu metabolicznego i zaburzeń metabolicznych u chorych z łuszczycowym zapaleniem stawów. Rozprawa doktorska. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu 2011.
11. Elżbieta Rup, Magdalena Skóra, Paweł Krzyściak, Anna B. Macura. Ocena jakościowa występowania grzybów z rodzaju Malassezia na skórze u pacjentów z łuszczycą zwyczajną. Post Dermatol Alergol 2010; 4: 264–268.

Leczenie farmakologiczne

1. Psoriasis Clinical Guideline, American Academy of Dermatology Association, <https://www.aad.org/practicecenter/quality/clinical-guidelines/psoriasis> [dostęp 1.10.2018]
2. Romańska-Gocka K., Farmakoterapia łuszczycy, Farm Pol, 2009, 65(9): 647-654
3. Global report on psoriasis. World Health Organization 2016
4. Menter A. i in., Guidelines of care for the management of psoriasis and psoriatic arthritis, J Am Acad Dermatol. 2008 May;58(5):826-50
5. F.Z. Zangeneh and F.S. Shooshtary, Psoriasis – Types, Causes and Medication, Psoriasis Hermenio Lima, IntechOpen, 2013, <https://www.intechopen.com/books/psoriasis-types-causes-and-medication/psoriasis-types-causes-and-medication> [dostęp 3.10.2018]

Dieta w łuszczycy

1. Placek W. Dieta w chorobach skóry. Wyd. Czelej, Lublin, 2015
2. Wacewicz M., Socha K., Naliwajko Sylwia K., Niczyporuk M. Wartość energetyczna i podstawowe składniki odżywcze w dietach pacjentów z łuszczycą. Bromat. Chem. Toksykol.-XLVIII, 2015, 3, str. 544 – 549
3. Stawczyk M., Szczerkowska- Dobosz A., Komorowska O. Znaczenie diety w łuszczycy-przewlekłej układowej chorobie zapalnej. Forum Zaburzeń Metabolicznych, 2011, tom 2 (3):205-212.
4. Wasiluk D., Ostrowska L., Stefańska E. Czy odpowiednia dieta może być pomocna w leczeniu łuszczycy zwykłej? Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu, 2012, Tom 18, Nr 4, 405-408

Pacjent z łuszczycą u lekarza dentysty

1. Sikorska, Samborski: Jama ustna w reumatologii [w:] Forum Reumatologiczne 2/2016
2. Daneshpazhooh, Moslehi i in.: Tongue lesions in psoriasis: a controlled study [w:] BMC Dermatology 4/2004
3. Allen, Ishida-Yamamoto i in.: Corneodesmosin expression in psoriasis vulgaris differs from normal skin and other inflammatory skin disorders [w:] Laboratory Investigation 81/2001
4. Bruce, Rogers: Oral psoriasis [w:] Journal of Dermatological Science, 31/2003
5. Scully: Oral and Maxillofacial Medicine. The Basis of Diagnosis and Treatment. Wyd. Elsevier Science Limited 2004
6. Oppenheim: Psoriasis mucosae oris [w:] Monatsschrift Praktikum Dermatologie 37/1903
7. Fatahzadeh, Schwartz: Oral Psoriasis: An Overlooked Enigma [w:] Dermatology 232/2016
8. Younai, Phelan: Oral mucositis with features of psoriasis: report of a case and review of the literature [w:] Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology and Endodontology 84/1997
9. Brice, Danesh-Meyer: Oral lesions in patients with psoriasis: clinical presentation and management [w:] Journal of Periodontology 71/2000
10. Kukiz-Świerkot, Świerkot: Zmiany obserwowane na śluzówkach jamy ustnej w przebiegu układowych chorób tkanki łącznej [w:] Przewodnik Lekarza 7/2000
11. Van der Waal, Pindborg: Disease of the tongue [w:] Quintessence Publishing, Chicago 1986
12. Antkiewicz, Sadlak-Nowicka i in.: Problemy stomatologiczne pacjentów hospitalizowanych z powodu wybranych chorób skóry [w:] Dental Medical Problems 2/2005
13. Rahman, Fikree: Perioral psoriasis [w:] Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology 14/2000
14. Baz, Yazici i in.: Isolated lip involvement in psoriasis [w:] Clinical and Experimental Dermatology 32/2007
15. Menter i in.: Łuszczycyca. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2006
16. Michałowski: Choroby warg i błony śluzowej jamy ustnej. Wyd. PZWL, Warszawa 1981
17. Marti, Pinazo i in.: Psoriasis of the lips [w:] Journal of Dermatological Case Reports 3/2009
18. Jańczuk, Banach: Choroby błony śluzowej jamy ustnej i przyzębia. Wyd. PZWL, Warszawa 1998
19. Pérez, Aveldañez i in.: Prevalence of oral lesions in patients with psoriasis [w:] Medicina Oral Patologia Oral y Cirugia Bucal 13/2008
20. Costa, Hirota i in.: Oral lesions in 166 patients with cutaneous psoriasis: a controlled study [w:] Medicina Oral Patologia Oral y Cirugia Bucal 14/2009

21. Casper i in.: Exfoliatio areata linguae et mucosae oris: a mucous membrane manifestation of psoriasis pustulosa [w:] Hautarzt 49/1998
22. pod. red. Górski: Diagnostyka i leczenie chorób błony śluzowej jamy ustnej. Med Tour Press International, Otwock 2011
23. Robinson: Oral psoriasis [w:] British Journal of Dermatology, 134/1996
24. Richardson: Unusual palatal presentation of oral psoriasis [w:] Journal of Canadian Dental Association 66/2000
25. Pietrzak, Michalak-Stoma i in.: Lipid disturbances in psoriasis: an update [w:] Mediators of Inflammation 2010
26. Chibowska: Biochemical studies of serum lipids and histochemical studies on lipids of the soft palate mucosa in palatal lipidophilia and psoriasis with associated prelipidophilia: Doctoral thesis, Klinika Dermatologii Akademii Medycznej w Lublinie, Lublin 1967
27. Bronikowska-Kolasa, Wojnowska i in.: Łuszczyca błony śluzowej jamy ustnej i narządów płciowych [w:] Borgis - Nowa Medycyna 1/2006
28. pod. red. Dominiak: Podstawy chirurgii stomatologicznej. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013
29. Dreyer, Cohen: Oral manifestations of psoriasis: clinical presentation and management [w:] New York State Dental Journal 78/2012

Wiedza rodziców na temat profilaktyki wad postawy u dzieci w wieku szkolnym

1. Wilczyński J.: Najczęściej występujące wady postawy u chłopców w wieku 13-16 lat badanych komputerową metodą moire. *Medycyna Pracy* 2006; 57(4):347 – 352
2. Szczygieł A. i współ.: Ocena wybranych parametrów postawy ciała dzieci i młodzieży przy użyciu nowoczesnej techniki diagnostyczno-pomiarowej w aspekcie terapeutycznym. *Med Sport* 2001; 11: 420-424
3. Kasperczyk T: *Wady postawy ciała: diagnostyka i leczenie*. Kraków 2004
4. Janiszewska R. i współ.: Nieprawidłowości postawy ciała u dzieci 6-12 letnich – uczniów szkół podstawowych z Radomia – badania pilotażowe. *Probl Hig Epidemiol* 2009, 90(3): 342-346
5. Dobosiewicz K.: Niespecyficzny ból kręgosłupa u dzieci i młodzieży – uwarunkowania biomechaniczne, neurofizjologiczne oraz psychospołeczne. *Neurologia Dziecięca* 2006; 15 (30)
6. Wilczyński J.: Postawa ciała w płaszczyźnie strzałkowej dziewcząt w wieku 12–15 lat z województwa świętokrzyskiego. *Studia Medyczne* 2008; 13: 37-40
7. Wojna D. i współ.: Ocena postawy ciała dzieci w młodszym wieku szkolnym. *Fizjoterapia* 2010, 18, 4, 27-39
8. Żukowska H. i współ.: Cechy postawy ciała w płaszczyźnie czołowej i poprzecznej chłopców z klas pierwszych ze środowiska wiejskiego. *Repetitorium Uniwersytetu Rzeszowskiego* 2014; 118: 119-122
9. Walicka-Cupryś K. i współ.: Ocena krzywizn przednio-tylnych kręgosłupa dzieci w wieku 11-13 lat. *Young Sport Science* 2010; 3: 38-45
10. Mrozkowiak M.: Poziom i rodzaj zaburzeń postawy ciała w Polsce w latach 2004-2007
11. Maciąłczyk-Paprocka K. i współ.: Występowanie błędów w postawie ciała u uczniów poznańskich szkół podstawowych. *Probl Hig Epidemiol* 2012; 93(2): 309-314
12. Janiszewska R. i współ.: Nieprawidłowości postawy ciała u dzieci 6-12 letnich – uczniów szkół podstawowych z Radomia – badania pilotażowe. *Probl Hig Epidemiol* 2009, 90(3): 342-346
13. Skawiński D. i współ.: Ocena poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki wad postawy wśród dzieci i młodzieży. *Studia Medyczne* 2011; 21(1): 15-22
14. Hawke F, Rome K, Evans AM. The relationship between foot posture, body mass, age and ankle, lower-limb and whole-body flexibility in healthy children aged 7 to 15 years. *J Foot Ankle Res*. 2016 Apr 27;9:14.
15. Tomaszewski P, Zmijewski P, Gajewski J, Milde K, Szczepańska B. [Somatic characteristics of 9-year-old boys with different levels of physical fitness]. *Pediatr Endocrinol Diabetes Metab*. 2011;17(3):129-33.
16. Drzał-Grabiec J, Szczepanowska-Wołowicz B. Weight-height ratios and parameters of body posture in 7-9-year-olds with particular posture types. *Ortop Traumatol Rehabil*. 2011 Nov-Dec;13(6):591-600.

17. Lizis P, Walaszek R. Evaluation of relations between body posture parameters with somatic features and motor abilities of boys aged 14 years. *Ann Agric Environ Med*. 2014;21(4):810-4.
18. Ball EJ, O'Connor J, Abbott R, Steinbeck KS, Davies PS, Wishart C, Gaskin KJ, Baur LA. Total energy expenditure, body fatness, and physical activity in children aged 6-9 y. *Am J Clin Nutr*. 2001 Oct;74(4):524-8
19. Makarczuk A. Poziom wiedzy rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym na temat wad postawy ciała. *Journal of Health Sciences*. 2014, 4 (13); 382:393
20. Maciątczyk-Paprocka K, Krzyżaniak A. Postawa dzieci w wieku przedszkolnym. *Probl High Epidemiol* 2011,92 (2): 286-290

Zespół PANDAS

1. www.pandasppn.org [dostęp: 27.01.2017]
2. F. Rahim, M. Sayyah, "Effects of atorvastatin on treatment-resistant obsessive-compulsive disorder: A double-blind randomized trial" *Psychiatria Polsko* 2018; 52(4): 719–729
3. M. Cybertowicz, M. Półgrabia "Zespół PANDAS. Opis przypadku", *Psychiatria i Psychologia Kliniczna* 2011; 11 (4), 255-258
4. K. Chang, J. Frankovich, "Clinical Evaluation of Youth with Pediatric Acute-Onset Neuropsychiatric Syndrome (PANS): Recommendations from the 2013 PANS Consensus Conference", *Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology* 2015; 25(1): 3-13
5. F. Rybakowski, R. Komorowska, A. Rajewski, "Zaburzenia neuropsychiczne wywołane reakcją autoimmunologiczną na zakażenie paciorkowcowe zapoczątkowane w dzieciństwie (PANDAS)", *Postępy Psychiatrii i Neurologii* 2002; 11, 31-35
6. www.psychiatriapsychoterapia.pl [dostęp: 01.02.2004]
7. www.antyneuronalne.pl [dostęp: 13.07.2018]
8. A.J. Church, R.C. Dale, G. Giovannoni, "Anti-basal ganglia antibodies: a possible diagnostic utility in idiopathic movement disorders?" *Archives of Disease in Childhood* 2004; 89: 611-614.
9. www.neuropsychologia.org "Paciorkowce i ostre zaburzenia neuropsychiatryczne u dzieci i dorosłych" [dostęp: 25.03.2016]

Trombofilie w poronieniach nawykowych

1. Sajdak S., Moszyński R. Żyłna choroba zakrzepowo-zatorowa w perinatologii. *Perinatologia, Neonatologia i Ginekologia*. 2009; 2(2): 102-108.
2. Lockwood C.J. Inherited thrombophilias in pregnant patients: Detection and treatment paradigm. *Obstetrics Gynecology*. 2002; 99(2) : 333-41 .
3. Rajewski M., Skrzypczak J. Rola trombofilii wrodzonej w utratkach wczesnych ciąży. *Perinatologia, Neonatologia i Ginekologia*. 2010. 3 (3) :181-186.
4. Malinowski A., Radwan M. Diagnostyka immunologiczna w poronieniach nawykowych: algorytm postępowania diagnostyczno-liczniczego z wykorzystaniem wyników badań własnych. *Perinatologia, Neonatologia i Ginekologia*. 2011; 4(1): 27-36.
5. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego w zakresie wybranych patologii wczesniej ciąży oraz postępowania w ciąży po zapłodnieniu in vitro. *Przegląd Menopauzalny*. 2004;3(6): 8-12.
6. Barlik M., Seremak-Mrozikiewicz A., Drews K., Sobieszczyk S. Czy żylna choroba zakrzepowo-zatorowa w przebiegu ciąży stanowi wskazanie do rutynowego oznaczania i uzupełniania niedoboru antytrombiny?. *Ginekologia Polska*; 2010; 81:61-64.
7. Obrzut B., Obrzut M., Naróg M., Skręt A., Magoń T. Diagnostyka i leczenie zakrzepicy żył głębokich u ciężarnych. *Ginekologia Praktyczna*. 2005; 84(3): 16-21.
8. American College of Obstetricians and Gynecologists. Practice Bulletin numer 124: Wrodzone trombofilie w czasie ciąży. Wytyczne w skrócie. *Ginekologia po dyplomie*. 2012; 2: 39-41.
9. Patnaik MM., Haddad T., Morton CT. Pregnancy and thrombophilia; Expert Review of Cardiovascular Therapy. 2007; 5(4): 753-765.
10. Ginsberg JS., Greer I., Hirsh J. Use of Antithrombotic Agents During Pregnancy. *Chest Journal* .2001; 119, Suppl 1: 122-131.
11. Seremak-Mrozikiewicz A., Drews K., Puacz P., Kaluba-Skotarczak A. Trombofilia dziedziczna u kobiet z poronieniami nawracającymi oraz utratami ciąży w wywiadzie- doświadczenia własne. *Ginekologia Polska*; 2008;79:630-634.
12. Redline R. Thrombophilia and placental pathology. *Clinical Obstetrics Gynecology*. 2006, 49(4), 885-894.
13. Carp HJ. Thrombophilia and recurrent pregnancy loss. *Obstetrics and Gynecology Clinics North America*. 2006, 33(3), 429-442.
14. Pasińska M., Runge A., Juraszek A., Janiszewska T., Haus O., Soszyńska K., Dąbrowska A. Badania molekularne w kierunku trombofilii u pacjentek skierowanych do poradni genetycznej z powodu niepowodzeń ciążyowych. Doświadczenia jednego ośrodka. *Ginekologia Polska*. 2012; 83:178-182.
15. Regan L., Rai R. Thrombophilia and pregnancy loss. *Journal of Reproductive Immunology*. 2002, 55, 163-180.
16. Kurzawińska G., Seremak-Mrozikiewicz A., Drews K., Barlik M., Mrozikiewicz P.M. Genetycznie uwarunkowane zmiany w aktywności reduktazy 5,10-metylenotetrahydrofolianowej (MTHFR) a występowanie poronień nawracających. *Ginekologia Polska*. 2009;80:762-767.

17. Zawilska K. Wrodzona trombofilia a żylna choroba zakrzepowo- zatorowa. *Hematologia*.2013; 4(1):35-42.
18. Bogdanova N., Markoff A. Hereditary thrombophilic risk factors for recurrent pregnancy loss. *Journal of Community Genetics* 2010; 1:47–53.
19. Ehrenforth S., Nemes L., Mannhalter C., Rosendaal FR., Koder S., Zoghiami-Rintelen C., Scharer I., Pabinger I. Impact of environmental and hereditary risk factors on clinical manifestation of thrombophilia in homozygous carriers of factor V:G1691A. *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, 2: 430–436.
20. Gellekink H., den Heijer M., Heil SG., Blom HJ. Genetic Determinants of Plasma Total Homocysteine. *Seminars in Vascular Medicine*. 2005; 5(2): 98-109.
21. Seligson U., Lubetsky A. Genetic susceptibility to venous thrombosis. *The New England Journal of Medicine* 2001; 344(16) : 1222–1231.
22. Semczuk M. Zespół antyfosfolipidowy w przebiegu ciąży – diagnostyka i profilaktyka. *Przegląd menopauzalny*. 2010; 4: 271-274.
23. Jakiel G., Robak-Chotubek D., Tkaczuk-Włach J. Poronienia samoistne. *Przegląd menopauzalny*. 2006; 3: 191-194.
24. Szturmowicz M. Zespół antyfosfolipidowy – współczesne kryteria rozpoznania i leczenia. *Pneumologia Alergologia Polska* 2009; 77: 460-8.

